

OTTO RUHLE

**DE STRIJD TEGEN HET
FASCISME BEGINT MET DE
STRIJD TEGEN HET
BOLSJEVISME**

**GRONDSLAGEN, STELLINGEN
& DISCUSSIES
VOOR GROND & VRIJHEID**

COLOFON - EEN WOORDJE UITLEG OVER HET
'ANARCHIEF'

'Anarchie Is Orde!'

*'I must Create a System or be enslav'd by
another Man's.
I will not Reason & Compare: my business
is to Create'
(William Blake)*

In de 19^e eeuw heeft het anarchisme zich ontwikkeld als voorlopig resultaat van een maatschappelijke stroming die streeft naar vrijheid en geluk. Een aantal factoren heeft ertoe geleid dat het ideeëngoed –en de beweging- sinds de Wereldoorlogen onder het stof van de geschiedschrijving aan het verdwijnen is.

Na het klassieke anarchisme –waarvan de Spaanse Revolutie zowat de laatste vertegenwoordiger was- ontstond in de 'jaren 60 en 70' 'nieuw' verzet dat zich alvast gedeeltelijk op dit anarchisme beweerde te baseren. Vaak blijft het echter bij een paar –en dan nog half of verkeerd begrepen- *slogans als 'anarchie is orde', 'eigendom is diefstal',...*

Vaak is kennis over het anarchisme moeilijk beschikbaar, gemonopoliseerd en elitair, waardoor het aanbod zienderogen verschaalt. Het 'anarchief' of 'anarchistisch archief' Anarchie Is Orde (afgekort **A.O**) is een poging om de '**fundamenten, stellingen en discussies**' van die traditie opnieuw beschikbaar te maken voor iedereen die ze aanbelangt. We vinden dat deze teksten deel uitmaken van ons eigen erfgoed en niet het eigendom zijn van uitgevers, instituten of specialisten. Criterium bij de selectie is in eerste plaats *de relevantie van de tekst* voor een actieve

anarchistische beweging, en niet één of andere ‘pure’ lijn.

*De teksten moeten dus voor alle anarchisten en andere geïnteresseerden zonder meer **toegankelijk** zijn.* Dat is één van de behoeften om het anarchisme nieuw leven in te blazen en het ‘nieuwe anarchisme’ de slogans te doen overstijgen. Dat is volgens ons ook meteen de relevantie van het project voor vandaag: herbronnen om te vernieuwen. Temeer omdat we moeten leren uit de fouten van ons socialistisch verleden. Temeer omdat de geschiedenis heeft aangetoond dat grote delen van het anarchisme overeind blijven –zelfs in het licht van de meest recente sociaal-economische ontwikkelingen.

Anarchie Is Orde maakt *geen winst*: alles wordt aan kostprijs verspreid. Dat stelt natuurlijk enige grenzen aan de mogelijkheden van het archief; dat in aanbouw zal blijven

Iedereen wordt overigens uitgenodigd zelf verder informatie te verspreiden. Dat kan o.m. door exemplaren te kopiëren, van de CD zelf prints te maken, teksten door te mailen of zelfs de CD verder te kopiëren. Wordt zelf een anarchief!

(Let daarbij wel op copyright-voorschriften. Verder willen we er ook over waken de anarchistische of niet-commerciële drukkerijen, uitgeverijen en auteurs niet te benadelen. Prioritair blijft wel de verspreiding van ideeën, niet de eigendom ervan.)

Het anarchief biedt deze teksten aan opdat waarden als **vrijheid, solidariteit en directe actie** terug betekenis krijgen, terug geleefd worden en de strijd terug wordt aangegaan met de

*'demonen van vlees en bloed, die hier nederwaarts
met scepters zwaaien;
en de vuil microben die ons duistere ziekten zenden
en ons
weg willen maaien gelijk strontvliegen;
en het dwaallicht van de droevigste onwetendheid'*
(L.P. Boon).

De rest hangt evenveel van u af als van ons. Don't
mourn, Organize!

Contact voor lijst en updates, commentaar, vragen,
opmerkingen, kritiek, medewerking,... via
A.O@advalvas.be. Ook teksten zijn meer dan

welkom.

DE STRIJD TEGEN HET FASCISME
BEGINT MET DE STRIJD TEGEN HET
BOLSHEVISME.

OTTO RÜHLE,

oorspronkelijk in 'Living Marxism' vol.4 nr. 8, 1939.

(Vertaald uit het Engels, 'The struggle against fascism begins with the struggle against bolshevism', 2e druk, 1990, Elephant Editions.)

Nu de tragische geschiedenis van zowel fascisme als bolshevisme haar volle beloop heeft gekregen qua formele ontwikkeling, uitlopend in de moderne democratische staat, wordt Rühle's artikel begrijpelijker voor ons.

Geschreven aan het eind van de jaren '30, was het opgedragen aan de strijd tegen zowel bolshevisme als fascisme. Nu het globale kapitalistische project de podia van de formele autoriteit ontmantelt ten voordele van echte macht zien de uitgebuite massa's van Oost-Europa zich ook tegenover een nieuw perspectief van totale controle, gebaseerd op het westerse democratische model. Waar het fascisme van de 'communistische' staten zich een achterlijke, minder intelligente vorm van controle toonde, geeft dat van de westerse democratie zich uit voor een machtsstructuur waarin iedereen moet 'deelnemen' ... maar wel op voorwaarde dat de controle in handen blijft van een bepaalde minderheid die in staat is de centra van economische macht te coördineren met die van de politieke macht.

Dit korte artikel van Rühle blijft daardoor relevant: de strijd tegen fascisme begint met de strijd tegen het bolshevisme. Vandaag herhalen we op dezelfde manier: de strijd tegen gesofisticeerd fascisme begint met de strijd tegen de bruter en dus begrijpelijker variëteiten. In feite komen we tot het inzicht, door de fascistische aard van de staatsvormen als de zogenaamd communistische te begrijpen, dat de enige oplossing ligt in de onmiddellijke en definitieve vernietiging van macht in welke vorm dan ook.

INLEIDING (DOOR ALFREDO M. BONANNO).

Nu de tragische geschiedenis van het fascisme de volledige cyclus van haar vormelijke ontwikkeling heeft doorlopen, uimondend in de moderne democratische staat, wordt Rühle's artikel beter begrijpbaar voor ons. Het werd geschreven op het eind van de jaren dertig en opgedragen aan de strijd tegen bolshevisme en fascisme in zijn eigen tijd.

De echte heerschappij van het hedendaags kapitalisme vertoont de gelijkaardige autoritaire ontwerpen die het platform zijn geweest voor het huidige fascisme (gecamoufleerd door democratie) en van het huidige bolshevisme (gecamoufleerd door de dictatuur van het proletariaat).

Om het duidelijker te stellen kunnen we zeggen dat het kapitalistisch project ontwikkelt in de richting van totale controle door formele autoriteit (waar het kapitalisme het fascisme van de podiumtoespraken en swastika's nodig had) in te wisselen voor echte macht. Die controle kan op twee manieren tot stand worden gebracht die tot hetzelfde resultaat leiden: a) de democratische weg, gebaseerd op een uiterlijke decentralisatie van de besluitvorming terwijl de macht wordt waargemaakt door een decentralisatie van de controle, zoals in de zogenaamd westerse democratieën gebeurt, of b) de staatskapitalistische weg, gebaseerd op het geven van een ideologische basis aan uitbuiting en onmiddellijke controle door de communistische partij, zoals in wisselende mate gebeurt in de zogenaamd communistische landen.

Als we beide wegen evalueren en nagaan wat de uitbuiters nog te doen staat om hun doel te bereiken

moeten we zeggen dat het precies de westerse democratieën zijn die het verst van de twee gevorderd zijn op de weg naar totale controle, en niet de totalitaire 'communistische' regimes. In feite hebben die laatste – door de snelste weg naar totale controle te hebben gekozen, die van ideologie en complete controle door het staatsapparaat- de minst stabiele weg hebben gekozen en tegelijk de weg die voor hen de gevaarlijkste. Deze regimes zitten bovenop een enorm potentieel aan explosieve rebellie, niet enkel van een specifiek gemarginaliseerde minderheid (zoals dat het geval is voor de westerse democratieën), maar één die de grote massa van uitgebuiten aangaat. Aan de andere kant zien de westerse democratieën –niet zo zeer op eigen verdiensten maar door het mechanisme van kapitalistische competitie- zich geconfronteerd met de noodzaak terug te kunnen vallen op subtieler methodes van dominantie. Ze kunnen daardoor het type controle dat het echte fascisme heden ten dage karakteriseert voorzichtiger en intelligenter waarmaken.

Het zou voldoende zijn de verschillende concepten van repressie te onderzoeken die we terugvinden in de staatsmodellen hierboven om ons ervan bewust te worden hoe veel het fascisme van de landen van de van de 'dictatuur van het proletariaat' eigenlijk te leren hebben van het fascisme van de landen van de 'westerse democratie'. In de eerstgenoemde landen ervaren niet enkel de echte dissidenten de repressie. Ook brede delen van de arbeiders en boeren, die om diverse redenen de dominantie van het partijapparaat niet aanvaarden of die simpelweg geen blijk geven van aanvaarding, ervaren die repressie.

De concentratiekampen zijn zo gestructureerd dat ze niet enkel een gecriminaliseerde minderheid van dissidenten vast kunnen houden maar hele delen van de bevolking, zonet hele gemeenschappen. In het Westen selecteren de speciale gevangenissen (bijvoorbeeld in Italië) een gecriminaliseerde minderheid die via het mechanisme van consensus worden afgesneden van het sociale lichaam en als 'anders' worden beschouwd. Het moderne fascisme van de westerse democratieën heeft dit kenmerk: het werpt zich op als een machtstructuur die ervoor wil zorgen dat iedereen 'participeert' en die niemand wil uitsluiten, maar enkel op voorwaarde dat de controle in handen van een beperkte minderheid blijft die in staat is alle centra van economische macht en van politieke macht te coördineren. Dit vanuit de filosofie dat een totale ontwikkeling van controle de economie en de politiek totaal perfect zal maken. Het fascisme van de 'communistische' staten komt over als achterlijk, minder intelligent, door het feit dat het massaal gebruik van ideologie om relaties te conditioneren mensen er kan toe leiden op andere gedachten te komen. In de grond getuigt de uitsluitend spectaculaire fase van dominantie (de enorme portretten van Lenin, Mao,... die absoluut ondenkbaar zijn in het westen) altijd, ongeacht gesofisticeerd ze is, van een rode vorm van fascisme (we denken hier aan het China van de culturele revolutie), dat in essentie niet veel verschilt van de grote Nazi-parades in Nuremberg of het steigeren van die andere grapjas Palazzo Venezia.

Het moet gezegd worden dat de Chinese en Russische modellen van fascisme nu in de richting evolueren van de progressieve 'open' samenleving die zo typisch is voor de westerse democratie, nu zelfs de hoogste regionen van de partij beginnen begrijpen hoe moeilijk

het is de formele dominantie te behouden over een uitgebuite massa door vast te houden aan het gebruik van een eeuwigdurende oprisping van spectaculaire ideologie. Misschien is de politiek-militaire opdeling van de wereld in machtsblokken een van grootste obstakels om rationeler vormen van fascisme te bereiken. Dat neemt niet weg dat bijvoorbeeld de recente ‘bevrijding’ van China bestond uit een binnenhalen van het Amerikaanse model.

Dit kort essay van Rühle blijft daarom relevant. Geschreven in het vuur van het ogenblik werpt het licht op relaties die in die tijd behoorlijk verward en duister waren. De strijd tegen het fascisme begint met de strijd tegen het bolshevisme. Vandaag de dag herhalen we gelijklopend: de strijd tegen het gesofisticeerd fascisme begint met de strijd tegen het bruter fascisme, dat een gemakkelijker te begrijpen variant is. In feite komen we, door in te gaan op de fascistische aard van staatsvormen als de zogenaamd communistische landen, tot het inzicht dat de enige oplossing ligt in de onmiddellijke en definitieve vernietiging van macht, onder welke vorm het zich ook voordoet. We bevestigen dat het anarchistische model voor het ingrijpen op de realiteit het enige is dat de strijd tegen het fascisme in de goede richting kan doen evolueren.
(Alfredo M. Bonanno, 27 mei 1981)

I.

Rusland moet bovenaan de lijst van nieuwe totalitaire staten worden geplaatst. Het was het eerste land dat het nieuwe staatsprincipe invoerde. Het ging verst in de toepassing ervan. Het was eerst om een constitutionele dictatuur in te stellen, samen met de politieke en administratieve terreur die ermee gepaard gaan. Het werd, door alle kenmerken van de totale staat aan te nemen, het model voor die andere landen die zich genoodzaakt zagen het democratisch staatsysteem in te ruilen en over te schakelen op de dictatuur. Rusland was het voorbeeld voor het fascisme.

Dit is geen toeval. Er is ook geen spraken van een slechte grap van de geschiedenis. Het kopiëren systemen is geen gezichtsbedrog maar realiteit. Alles wijst op het feit dat we hier te doen hebben met uitdrukkingen en gevolgen van identieke principes die toegepast zijn op verschillende niveaus van historische en politieke ontwikkeling. Of partij'communisten' dat nu graag horen of niet, het blijft een feit dat de staatsorde en –heerschappij in Rusland niet te onderscheiden zijn van die in Italië en Duitsland. In essentie zijn ze gelijk. Je kan net zo goed spreken van een rode, zwarte of bruine fascisme als van een rood, zwart of bruin fascisme. Hoewel er een aantal ideologische verschillen zijn tussen deze landen. Maar ideologie is nooit van primair belang. Ideologieën zijn daarenboven veranderlijk en zulke veranderingen weerspiegelen niet noodzakelijk de aard en de functies van het staatsapparaat. Daarnaast is het voortbestaan van privé-bezit in Duitsland en Italië slechts een wijziging van secundair belang. De afschaffing van privaat bezit alleen brengt geen socialisme. Privaat bezit kan ook binnen het kapitalisme

worden afgeschaft. Wat een samenleving socialistisch maakt is –naast het komaf maken met privaat bezit in de productiemiddelen- de controle van de arbeiders over de producten van hun arbeid en het afschaffen van de loonarbeid. Beide van die doelstellingen blijven on vervuld in Rusland, net zo goed als in Italië en Duitsland. Hoewel sommigen zullen aannemen dat Rusland toch een stap dichterbij het socialisme staat dan andere landen, volgt daaruit niet dat de ‘sovietstaat’ ertoe heeft bijgedragen dat het internationale proletariaat ook maar een stap dichterbij haar doelstellingen in de klassenstrijd. Integendeel. Omdat Rusland zichzelf een socialistische staat noemt misleidt en bedriegt het de arbeiders van de wereld. De denkende arbeider weet wat fascisme is en bestrijdt het, maar wat Rusland betreft is hij al te vaak geneigd de mythe van diens socialistische aard te aanvaarden. Deze misvatting hindert een complete en vastberaden breuk met het fascisme omdat ze de principiële strijd hindert tegen de oorzaken,, voorwaarden en omstandigheden die in Rusland, net zo goed als in Duitsland en Italië, geleid hebben tot een identieke staat en het bestuursstelsel. Op die manier wordt de Russische mythe een ideologisch wapen voor de contrarevolutie.

Het is voor mensen onmogelijk om twee meesters te dienen. Een totalitaire staat kan dat ook niet. Als het fascisme kapitalistische en imperialistische belangen dient kan het niet de belangen van de arbeiders dienen. Als, ondanks die vaststelling, twee schijnbaar tegengestelde klassen hetzelfde systeem verkiezen is het duidelijk dat er ergens iets verkeerd moet zitten. Eén van de twee klassen moet zich vergissen. Niemand kan zeggen dat het probleem er gewoon één van vorm is en daarom onbelangrijk, dat de politieke vormen dan wel

identiek zijn maar hun inhoud veel verschilt. Dat zou zelfmisleiding zijn. Voor de Marxist bestaat zoiets niet; voor hem passen vorm en inhoud bij elkaar en kunnen ze niet worden gescheiden. Als de sovjetstaat nu dient als een model voor het fascisme, moet ze structurele en functionele elementen bevatten die ook normaal zijn voor het fascisme. Om vast te stellen wat die elementen zijn moeten we teruggaan naar het 'sovietsysteem' dat werd vooropgesteld door het Leninisme, dat de toepassing is van de principes van het bolshevisme, toegepast op de Russische omstandigheden. Als kan worden aangetoond dat het bolshevisme en het fascisme identiek zijn kan het proletariaat tegelijkertijd strijden tegen het fascisme en het Russische 'sovietsysteem' verdedigen. Integendeel moet dan de strijd tegen het fascisme beginnen met de strijd tegen het bolshevisme.

II.

Van bij het begin was het bolshevisme voor Lenin een puur Russische aangelegenheid. In de vele jaren van zijn politieke activiteit probeerde hij nooit het bolshevistisch systeem op te werken tot strijdvormen in andere landen. Hij was een sociaal-democraat die in Bebel en Kautsky geniale leiders van de arbeidersklasse zag en de linkerzijde van de Duitse socialistische beweging negeerde die streed tegen zijn helden en tegen alle andere opportunisten. Door die te negeren bleef hij voortdurend geïsoleerd, omringd door een kleine groep Russische emigranten, en bleef hij onder de invloed van Kautsky, zelfs toen de Duitse linkerzijde onder leiding van Rosa Luxemburg al in een openlijke strijd verwickeld was tegen het Kautskyisme.

Lenin hield zich enkel met Rusland bezig. Zijn doel was het einde van het tsaristische feodale systeem en het verwerven van zo veel mogelijk politieke invloed voor zijn sociaal-democratische partij binnen de bourgeois. Die partij beseftte echter dat ze enkel aan de macht kon blijven en het socialisatieproces verder kon drijven als het de wereldwijde revolutie van de arbeiders in gang kon steken. De rol van Lenin hierin was vrij ongelukkig. Door te helpen de Duitse arbeiders terug te drijven in de partijen, vakbonden en het parlement en de gelijktijdige vernietiging van de Duitse raden (soviets)-beweging hielpen de bolshevieken een handje bij het neerslaan van de ontluikende Europese revolutie.

De bolshevistische partij, samengesteld uit professionele revolutionisten aan de ene kant en grote achterlijke massa's aan de andere, bleef geïsoleerd. Ze kon geen echt sovietsysteem ontwikkelen in de jaren van de

burgeroorlog, interventies, economische daling, falende socialisatie-experimenten en het geïmproviseerde Rode Leger. Hoewel de soviets, opgezet door de mensheviëken, niet pasten binnen het bolshevistisch plan, was het met hun hulp dat de bolsheviëken aan de macht kwamen. Met de stabilisatie van de macht en het proces van economische reconstructie wist de bolshevistische partij niet hoe ze het vreemde sovietsysteem moest coördineren naar haar eigen beslissingen en activiteiten. Niettemin was het socialisme ook het doel van de bolsheviëken en hadden die het wereldproletariaat nodig voor de realisatie ervan.

Lenin vond het essentieel de arbeiders van de wereld te winnen voor de bolshevistische methodes. Het was verontrustend dat de arbeiders van andere landen ondanks de grote triomf van het bolshevisme maar weinig geneigd waren voor zichzelf de bolshevistische theorie en praktijk te aanvaarden en zelfs eerder geneigd waren in de richting van de radenbeweging die in verschillende landen, en zeker in Duitsland, ontstond.

Lenin kon die radenbeweging niet langer gebruiken in Rusland. In andere landen vertoonde die een sterke neiging zich te verzetten tegen het bolshevistische type van opstanden. Ondanks de enorme propaganda van Moskou in alle landen agiteerden de 'extreem-linksen', zoals Lenin ze zelf noemde, met meer succes voor de revolutie op basis van de radenbeweging dan alle propagandisten die de bolshevistische partij stuurde. De communistische partij, die bolshevistisch was, bleef een kleine, hysterische en lawaaierige groep die voornamelijk bestond uit geproletariseerde brokjes bourgeois, terwijl de radenbeweging aan echt proletarische kracht won en de

beste elementen van de arbeidersklasse aantrok. Om met deze situatie om te gaan moest de bolshevistische propaganda worden opgedreven; de ‘extreem-linksers’ moesten aangevallen worden; hun invloed moest worden tenietgedaan ten voordele van het bolshevisme.

Hoe kon de radicale ‘concurrentie’, nu het sovietsysteem gefaald had in Rusland, durven proberen aan de wereld te bewijzen dat wat niet gelukt was via het bolshevisme in Rusland, wel degelijk kan worden bereikt op andere plaatsen en onafhankelijk van het bolshevisme? Tegen deze concurrentie schreef Lenin zijn pamflet ‘Radicalisme, een Kinderziekte van het Communisme’, opgedragen aan de angst zijn macht te verliezen en zijn verontwaardiging over het succes van de ketters. In het begin verscheen het pamflet met de subtitel ‘Poging tot een volkse uiteenzetting van de Marxistische strategie en tactiek’, maar later werd deze al te ambitieuze en stomme verklaring verwijderd. Het was een beetje van het goede teveel. Deze agressieve, botte en hatelijke pauselijke bul was gedroomd materiaal voor elke contrarevolutie. Van alle programmaverklaringen van het bolshevisme was deze meest verhelderend voor haar ware karakter. Het is de ontmaskering van het bolshevisme. Toen Hitler in 1933 alle socialistische en communistische literatuur verbood in Duitsland, mocht het pamflet van Lenin blijven gepubliceerd en verspreid worden.

Wat betreft de inhoud van het pamflet zijn we hier niet geïnteresseerd in wat het zegt over de Russische Revolutie, de geschiedenis van het bolshevisme, de polemiek tussen het bolshevisme en andere stromingen van de arbeidersbeweging of de omstandigheden die de bolshevistische overwinning mogelijk hebben gemaakt,

maar uitsluitend in de hoofdzaken aan de hand waarvan, ten tijde van de discussie tussen Lenin en de 'extreem-linksen', de beslissende verschillen tussen de twee opponenten werden geïllustreerd.

III.

De bolshevistische partij, oorspronkelijk de Russische sociaal-democratische vleugel in de Tweede Internationale, was niet opgebouwd in Rusland, maar gedurende de emigratie. Na de splitsing in Londen in 1903 was de Bolshevistische vleugel van de Russische sociaal-democratie niet meer dan een kleine sekte. De 'massa's' achter haar bestonden enkel in het hoofd van haar leider. Hoe dan ook was deze voorhoede een streng gedisciplineerde organisatie die altijd klaar stond voor militante strijd en die voortdurend werd gezuiverd om haar integriteit te bewaren. De partij werd beschouwd als oorlogsuniversiteit voor professionele revolutionisten. Haar uitmuntende pedagogische instrumenten waren onvoorwaardelijke autoriteit van de leider, rigide centralisme, ijzeren discipline, conformisme, militantie en opoffering van de persoonlijkheid aan de partijbelangen. Wat Lenin in de praktijk ontwikkelde was een elite van intellectuelen, een centrum dat, in de revolutie geworpen, het leiderschap zou inpalmen en de macht zou grijpen. Het heeft geen zin logisch en abstract te proberen te bepalen of dit soort voorbereiding op de revolutie juist is of verkeerd. Het probleem moet dialectisch opgelost worden. Andere vragen moeten worden gesteld: welk soort revolutie werd voorbereid en wat was het doel van die revolutie?

Lenin's partij werkte binnen de uitgestelde bourgeoisrevolutie in Rusland die het feodale tsaristische systeem omver wilde werpen. Hoe meer gecentraliseerd en hoe meer de koppen in één richting stonden, hoe meer succes het proces van de vorming van de bourgeois staat zou kennen en hoe veelbelovender de positie van de proletarische klasse zou zijn binnen het kader van de

nieuwe staat. Wat echter beschouwd mag worden als een gelukkige oplossing voor revolutionaire problemen in een bourgeoisrevolutie kan niet tegelijkertijd worden beschouwd als een oplossing voor de proletarische revolutie. Het beslissende structurele verschil tussen de bourgeois en de nieuwe socialistische samenleving sluit een dergelijke houding uit.

Volgens Lenin's revolutionaire methode verschijnen de leiders aan het hoofd van de massa's. Omdat ze de juiste revolutionaire scholing hebben gekregen, zijn ze in staat situaties te begrijpen en de strijdkrachten te richten en te bevelen. Het zijn professionele revolutionisten, de generaals van het grote volksleger. Dit onderscheid tussen hoofd en lichaam, intellectuelen en massa's, officiers en voetvolk, komt overeen met de duale klassenmaatschappij, met de bourgeois sociale orde. De ene klasse is geschoold om te leiden; de andere om geleid te worden. Het partijconcept van Lenin is op deze oude klassenformule gebaseerd. Zijn organisatie is gewoon een kopie van de bourgeois realiteit. Zijn revolutie is objectief gedetermineerd door de krachten die een sociale orde creëert die deze klassenrelaties insluit, ongeacht de subjectieve doelstellingen die dit proces begeleiden.

Wie een bourgeois orde wil zal in de scheiding tussen leider en massa's en de voorhoede en de arbeidersklasse de juiste strategische voorbereiding vinden voor de revolutie. Hoe intelligenter, beter geschoold en superieur het leiderschap is en hoe beter gedisciplineerd en gehoorzamer de massa's zijn, hoe groter de kans is dat zo'n revolutie slaagt. Omdat ze een bourgeois revolutie nastreefde in Rusland was Lenin's partij het meest toepasselijk voor dit doel. Toen de Russische revolutie

echter haar karakter veranderde en de proletarische belangen meer op het voorplan traden werden Lenin's tactische en strategische methodes waardeloos. Dat hij desondanks in zijn opzet slaagde was niet te danken aan zijn voorhoede, maar aan de sovjetbeweging die op geen enkele manier was ingecalculeerd in zijn revolutionaire plannen. En toen Lenin, na de succesvolle revolutie van de soviets, de beweging terug aan de kant zette, zette hij tegelijk alles dat proletarisch was geweest aan de Russische revolutie mee aan de kant. Het bourgeois karakter van de revolutie kwam weer op de voorgrond en vond zijn natuurlijke voltooiing in het Stalinisme.

Ondanks zijn grote zorg voor Marxistische dialectiek was Lenin niet in staat het sociale historische proces te zien op een dialectische manier. Zijn denken bleef mechanistisch en volgde rigide regels. Voor hem was er slechts één revolutionaire partij –die van hemzelf- en slechts één revolutie –de Russische- en slechts één methode –de bolshevistische. Wat in Rusland had gewerkt zou ook werken in Duitsland, Frankrijk, Amerika, China en Australië. Wat juist was voor de bourgeois revolutie in Rusland zou ook juist b lijken voor de proletarische wereldrevolutie. De monotone toepassing van een ooit ontdekte formule bewoog in de richting van een egocentrische cirkel die niet verstoord werd door de tijd of de omstandigheden, ontwikkelingspeil, culturele normen, ideeën en mensen. In Lenin kwam de heerschappij van het machinetijdperk duidelijk aan het licht in de politiek; hij was de 'technicus', de 'uitvinder' van de revolutie, de vertegenwoordiger van de almachtige wil van de leider. Alle fundamentele karaktertrekken van het fascisme zaten in zijn doctrine, zijn strategie, zijn sociale 'planning' en zijn kunst om met mensen om te gaan. Hij

kon de diepe revolutionaire betekenis niet zien van de verwerping van traditionele partijpolitiek door links. Hij kon het werkelijke belang van de sovjetbeweging voor de socialistische oriëntatie van de samenleving niet begrijpen. Hij heeft nooit geleerd de voorwaarden voor de bevrijding van de arbeiders te kennen. Autoriteit, leiderschap, macht aan één kant uitgeoefend en organisatie, kaders en onderwerping aan de andere kant. Dat was zijn manier van redeneren. Discipline en dictatuur zijn de woorden die het vaakst voorkomen in zijn geschriften. Het is dan ook begrijpelijk waarom hij de ideeën en acties van 'extreemlinks' niet kon begrijpen of waarderen, die zijn strategie niet wilden aanvaarden en die eisten wat het meest voor de hand lag en het(meest noodzakelijk was voor de revolutionaire strijd voor socialisme, namelijk dat de arbeiders voor eens en voor altijd hun lot in eigen handen zouden nemen.

IV.

Hun lot in eigen handen nemen. Deze sleutel voor alle vraagstukken van het socialisme was het echte onderwerp van alle polemieken tussen de extreem-linksen en de bolshevieken. Het meningsverschil over de kwestie van de partij liep parallel aan het meningsverschil over vakbonden. Extreemlinks was van mening dat er geen plaats meer was voor revolutionairen; dat het eerder nodig was hun eigen organisatievormen te ontwikkelen in de bedrijven en de gedeelde werkplaatsen. Toch waren de bolshevieken in staat, dank zij hun onverdiende autoriteit, in de eerste weken van de Duitse revolutie de arbeiders terug te drijven in de kapitalistische reactionaire vakbonden. Om de extreem-linksen te bestrijden en hem als stom en contrarevolutionair te bestempelen maakte Lenin in zijn pamflet opnieuw gebruik van zijn mechanistische formules. In zijn argumenten tegen de positie van links verwijst hij niet naar de positie van de Duitse vakbonden maar naar de ervaringen van de bolshevieken met vakbonden in Rusland. Dat vakbonden in hun beginperiode van groot belang waren voor de proletarische klassenstrijd is een algemeen aanvaard feit. De vakbonden in Rusland waren jong en rechtvaardigden het enthousiasme van Lenin. De situatie was echter anders in andere delen van de wereld. Nuttig en progressief in hun beginperiode waren de vakbonden in de oudere kapitalistische landen veranderd in obstakels op de weg naar de bevrijding van de arbeiders. Ze waren instrumenten geworden voor de contrarevolutie en links in Duitsland trok zijn conclusies uit die veranderde situatie.

Lenin kon niet nalaten te verklaren dat er in de loop der tijden een stroom was ontstaan van 'strikt vakbondsgerichte, imperialistisch georiënteerde, arrogante, ijdele, steriele, egoïstische, kleinburgerlijke, omgekochte en gedemoraliseerde aristocratie van de arbeid'. Deze gilde van de corruptie, deze gangsterleiding heerst vandaag over de vakbonds beweging en leeft op kap van de arbeiders. Het was over deze vakbonds beweging dat extreemlinks sprak als ze eiste dat de arbeiders ze zou verlaten. Lenin antwoordde echter demagogisch door te wijzen op de jonge vakbonds beweging in Rusland die op dat ogenblik nog niet het karakter deelde van de volgroeide vakbonden in andere landen. Hij dacht conclusies te kunnen trekken uit een specifieke situatie op een gegeven moment en onder bepaalde omstandigheden en dacht dat het mogelijk was op basis hiervan wereldwijde toepassingen te ontwikkelen. De revolutionist, zo argumenteerde hij, moet altijd daar zijn waar de massa's zijn. Maar waar zijn in werkelijkheid de massa's? In de kantoren van de vakbonden? Op ledenvergaderingen? Op de geheime bijeenkomsten van het leiderschap met de kapitalistische vertegenwoordigers? Neen. De massa's bevinden zich in de fabrieken, op hun werkplaatsen; en het is nodig van dáár hun organisatie waar te maken en hun solidariteit te versterken. De fabrieksorganisatie, het radensysteem is de echte organisatie van de revolutie die alle partijen en vakbonden moet vervangen. In bedrijfsorganisaties is geen plaats voor professioneel leiderschap, geen scheiding tussen leiders en volgers, geen kastenonderscheid tussen intellectuelen en de militanten, geen grond voor egotripperij, competitie, demoralisatie, corruptie, steriliteit en filistinisme. Hier moeten de arbeiders hun lot in eigen handen nemen.

Maar Lenin dacht er anders over. Hij wilde de vakbonden behouden; hij wilde ze van binnenuit veranderen; hij wilde de sociaal-democratische vertegenwoordigers vervangen door bolshevistische vertegenwoordigers; een slechte bureaucratie vervangen door een goede. De slechte groeit in een sociaal-democratie; de goede in het bolshevisme.

Twintig jaar ervaring heeft intussen de idiotie van een dergelijk concept aangetoond. Volgens Lenin's advies hebben de communisten geprobeerd op alle mogelijke en verzochte manieren de vakbonden te veranderen. Het resultaat was nihil. De poging om hun eigen vakbonden op te richten was eveneens nihil. De competitie tussen sociaal-democratische en bolshevistische vakbonden was een competitie in corruptie. De revolutionaire energie van de arbeiders werd uitgeput in dit proces. In plaats van zich te concentreren op de strijd tegen het fascisme werden de arbeiders ingeschakeld in een zinloos en resultaatloos experiment in het belang van de diverse bureaucratieën. De massa's verloren hun vertrouwen in zichzelf en in 'hun' organisaties. Ze voelden zich bedrogen en verraden. De methodes van het fascisme om elke stap van de arbeiders te dicteren, elk ontwaken van zelfinitiatief te verhinderen, alle begin van een klassenbewustzijn te saboteren, de massa's te demoraliseren via ontelbare nederlagen en hen krachteloos te maken, al die methodes waren ontwikkeld in de twintig jaar werk in de vakbonden in overeenstemming met de bolshevistische principes. De overwinning van het fascisme was zo gemakkelijk omdat de leiders van de arbeiders in de vakbonden en partijen hen had klaargestoomd als menselijk materiaal dat in staat was om in het fascistische plan te passen.

V.

Ook over het parlementarisme verschijnt Lenin eveneens in de rol van de verdediger van een ontaard politiek instituut dat een hinderpaal was geworden voor de verdere politieke ontwikkeling en een gevaar voor de proletarische emancipatie. Extreemlinks streed tegen het parlementarisme in al haar vormen. Zij weigerden deel te nemen aan verkiezingen en respecteerden de parlementaire beslissingen niet. Lenin stak daarentegen veel energie in parlementaire activiteiten en hechtte er veel belang aan. Extreemlinks verklaarde het parlementarisme als historisch voorbijgestreefd, zelfs als een tribune voor agitatie, en zag er niets anders in dan een voortdurende bron van politieke corruptie voor zowel de parlementairen als de arbeiders. Het stompte het revolutionair bewustzijn en de vastberadenheid van de arbeiders af door illusies te creëren van legalistische hervormingen en op kritieke momenten bleek het parlement een wapen van de contrarevolutie te worden. Het moest vernietigd worden of, als er geen andere mogelijkheid was, gesaboteerd. De parlementaire traditie, die nog steeds een rol speelt in het proletarische bewustzijn, moest bestreden worden.

Om het omgekeerde effect te bereiken gebruikte Lenin de truc van een onderscheid te maken tussen historisch en politiek voorbijgestreefde instituten. Zeker, argumenteerde hij, was het parlementarisme historisch verouderd, maar politiek gezien was dit niet het geval, en daarom zou men er rekening mee moeten houden. Men zou eraan moeten deelnemen omdat het politiek nog steeds een rol speelde.

Wat een argument! Het kapitalisme is eveneens historisch verouderd, maar niet politiek. Volgens Lenin's logica is het dus niet mogelijk het kapitalisme te bekampen op een revolutionaire manier. Veeleer zou een compromis moeten worden gesloten. Opportunisme, onderhandelingen, politieke koehandel, dát zou het gevolg zijn van Lenin's tactiek. De monarchie is ook enkel historisch en niet politiek voorbijgestreefd. Volgens Lenin zouden de arbeiders niet het recht hebben om zich er van af te maken maar zouden ze verplicht zijn een compromisoplossing te aanvaarden. Hetzelfde met de kerk, ook enkel historisch voorbijgestreefd maar niet politiek. Bovendien behoren grote delen van de massa tot de kerk. Als een revolutionair moest men volgens Lenin zijn waar de massa's waren. Het zou consequent van hem zijn op te roepen om de kerk te infiltreren als revolutionaire plicht. Uiteindelijk is er het fascisme. Op een dag zal het fascisme eveneens historisch achterhaald zijn maar politiek nog steeds actief zijn. Wat moeten we dan doen? Dat feit accepteren en een compromis sluiten met het fascisme. Volgens Lenin's redenering zou een pact tussen Stalin en Hitler enkel illustreren dat Stalin de beste discipel was van Lenin. En het zou geen verbazing wekken dat de bolshevistische agenten in de nabije toekomst het pact tussen Moskou en Berlijn als enige waarlijk revolutionaire tactiek roemen.

Lenin's standpunt over de vraag rond het parlementarisme is gewoon een extra illustratie van zijn onbekwaamheid in het begrijpen van de essentiële noden en karakteristieken van de proletarische revolutie. Zijn revolutie is van begin tot eind bourgeois; het is een strijd om de meerderheid, om regeringspostjes, om invloed op de wettenmachine. Hij vond het echt van belang om zo veel mogelijk stemmen te winnen als mogelijk in

verkiezingscampagnes, een sterke bolshevistische fractie in de parlementen te hebben, vorm en inhoud van wetgeving te helpen bepalen en deel te nemen aan de politieke macht. Hij merkte niet op dat alle dagdagelijkse parlementarisme gewoon brutale grootspraak is, een leeg rad voor de ogen, en dat de echte macht in een bourgeois samenleving ligt op totaal andere plaatsen; dat de bourgeoisie ondanks alle nederlagen door het parlement nog altijd voldoende middelen ter beschikking heeft om haar wil op te leggen en haar belangen op niet-parlementaire manier te verdedigen. Lenin zag het demoraliserende effect van parlementarisme niet op de massa's, hij merkte de vergiftiging niet van de publieke moraal door de parlementaire corruptie. Omgekocht, gekocht en afgestompt waren parlementaire politici vooral bezorgd om hun inkomen. Er was een moment in het prefascistische Duitsland waarop de reactionairen in het parlement in staat waren elke wet te doen stemmen die ze wilden, simpelweg door ermee te dreigen het parlement te ontbinden. Voor de parlementaire politici was niets erger denkbaar dan zo'n dreigement, dat het einde betekende voor hun gemakkelijke inkomens. Om dat te voorkomen zouden ze tegen alles ja zeggen. En hoe staat het er de dag van vandaag voor in Duitsland, in Rusland, in Italië? De parlementaire heloten hebben geen mening, geen wil en zijn niets meer dan gewillige slaven van hun fascistische meesters.

Er kan geen twijfel over zijn dat het parlementarisme totaal gedegeneerd en corrupt is. Maar waarom heeft het proletariaat deze ontaarding van een politiek instrument, dat ooit voor hun doelstellingen werd gebruikt, niet gesopt? Het parlementarisme een halt toeroepen door één heroïsche revolutie zou veel nuttiger geweest zijn en veel educatiever voor het proletarisch

bewustzijn dan het miserabel theater waarop het parlementarisme is uitgelopen in de fascistische samenleving. Maar zo'n houding was Lenin helemaal vreemd, zoals ze vandaag de dag ook Stalin vreemd is. Lenin was niet bekommerd om de vrijheid van mentale en fysieke slavernij van de arbeiders; hij gaf niets om het valse bewustzijn van de massa's en hun menselijke zelfvervreemding. Het hele probleem was voor hem niets meer of minder dan een probleem van macht. Als een bourgeois dacht hij in termen van winst en verlies, meer en minder, credit en debet; en al zijn bedrijfsboekhouding behandelt enkel uiterlijke dingen: ledenaantallen, stemmentallen, aantal zetels in parlementen, sleutelposities. Zijn materialisme is een bourgeoismaterialisme dat handelt in mechanismen en niet omgaat met mensen. Hij is niet daadwerkelijk in staat om in sociaal-historische termen te denken. Voor hem is parlement zonder meer parlement, een abstract concept in een vacuüm dat op elk in alle naties dezelfde betekenis heeft. Zeker erkent hij wel dat het parlement verschillende stadia doorloopt, en toont hij dit in zijn discussies aan, maar hij gebruikt zijn kennis niet in zijn theorie en zijn praktijk. In zijn pro-parlemantaire polemieken verbergt hij zichzelf achter de vroegkapitalistische parlementen in de ontwikkelingsfase van het kapitalisme om niet zonder argumenten te komen te zitten. En als hij de oude parlementen aanvalt doet hij dat vanuit het standpunt van de jonge, die al lang niet meer bestaan. Om kort te gaan beslist hij dat politiek de kunst is van het mogelijke. Voor de arbeiders is politiek echter de kunst van de revolutie.

VI.

Rest ons nog te antwoorden op Lenin's standpunt over compromissen. Tijdens de Wereldoorlog deed de Duitse sociaal-democratie uitverkoop aan de bourgeoisie. Niettemin, en ze zat ermee in haar maag, erfde ze de Duitse revolutie. Dit werd grotendeels mogelijk gemaakt door de hulp van Rusland, dat haar deel deed in het afslachten van de Duitse radenbeweging. De macht die de sociaal-democratie in de schoot geworpen kreeg diende nergens toe. De sociaal-democratie hernieuwde gewoon haar politiek van klassencollaboratie, genoeg nemend met het delen van de macht over de arbeiders met de bourgeoisie tijdens de reconstructie van het kapitalisme. De Duitse radicale arbeiders gingen in de tegenaanval met de slogan 'Geen compromis met de contrarevolutie'. Hier was een concreet geval, een specifieke situatie die een duidelijk antwoord vergde. Lenin, in de onmogelijkheid om te herkennen wat er op het spel stond, maakte van dit concreet en specifiek probleem een algemeen probleem. Met de 'air' van een generaal en de onfeilbaarheid van een kardinaal probeerde hij extreemlinks ervan te overtuigen dat compromissen met politieke tegenstanders onder alle omstandigheden een revolutionaire plicht waren. Wie vandaag de dag die passages leest in Lenin's pamfletten is geneigd die opmerkingen van Lenin uit 1920 te vergelijken met de hedendaagse compromispolitiek van Stalin. Er is niet één bolshevistische zonde die niet realiteit werd onder Lenin.

Volgens Lenin had extreemlinks het Verdrag van Versailles moeten willen tekenen. De Communistische Partij maakte, steeds volgens de leer van Lenin, een compromis en protesteerde samen met de Hitlerieten

tegen het Verdrag van Versailles. Het 'Nationaal Bolshevisme' dat in Duitsland in 1919 werd gepropageerd door de linkse Lauffenberg was naar Lenin's mening 'een absurditeit die naar de hemel huilt'. Maar Radek en de Communistische Partij –weer geheel volgens de leer van Lenin- sloot een compromis met het Duitse Nationalisme en protesteerde tegen de bezetting van het Ruhrgebied en bejubelde de nationale held Schlageter. De Volkerenbond was, in Lenin's eigen woorden, 'een bende kapitalistische rovers en bandieten' die de arbeiders moesten bekampen tot het bittere einde. Toch sloot Stalin –geheel in overeenstemming met de tactieken van Lenin- een compromis met diezelfde bandieten, waarop de U.S.S.R. in de Volkerenbond ging zetelen. Het concept 'volk' of 'volkeren' is volgens Lenin's mening een criminele toegift aan de contrarevolutionaire ideologie van de kleinburgerij. Dit verhinderde de Leninisten, Stalin en Dimitrov, er niet van een compromis te sluiten met de kleinburgerij om de miskleun van de Volksfront-beweging te lanceren. Voor Lenin was het imperialisme de grootste vijand van het wereldproletariaat en moesten alle krachten ertegen worden gemobiliseerd. Maar Stalin is ernstig aan het werk om, weer op typisch Leninistische manier, een alliantie te smeden met het imperialisme van Hitler. Is het nodig nog meer voorbeelden te geven? Historische ervaring leert dat alle compromissen tussen revolutie en contrarevolutie alleen de laatste ten goede komen. Ze leiden enkel tot bankroet van de revolutionaire beweging. Elke politiek van compromissen is een politiek van bankroet. Wat begon als een compromis met de Duitse sociaal-democratie vond zijn einde in Hitler. Wat Lenin rechtvaardigde als een noodzakelijk compromis vond zijn einde in Stalin. Door het revolutionaire en het compromisloze als een

‘Kinderziekte van het Communisme’ te bestempelen wordt duidelijk dat Lenin leed aan de eeuwenoude ziekte van het opportunisme, van pseudo-communisme.

VII.

Wie met kritische blik kijkt naar het beeld van het bolshevisme dat het pamflet van Lenin tekent kunnen de volgende punten worden herkend als de karakteristieken van het bolshevisme:

Bolshevisme is een nationalistische doctrine.

Oorspronkelijk en in essentie is het ontworpen om een nationaal probleem op te lossen en pas later werd het omgevormd tot een theorie en een praktijk met een internationale blik en een algemene doctrine. Het nationalistische karakter ervan komt ook aan het licht in haar positie tegenover de strijd voor nationale onafhankelijkheid van onderdrukte naties.

Bolshevisme is een autoritair systeem. De top van de sociale piramide is het belangrijkste en het doorslaggevendste punt. Autoriteit wordt waargemaakt in de almachtige persoon. In de mythe van leiderschap viert het bourgeois persoonlijkheidsideaal hoogtij.

Organisatorisch is het bolshevisme zeer centralistisch.

Het centraal comité is verantwoordelijk voor alle initiatief, alle leiderschap, elke instructie en elk bevel.

Net als in de bourgeois staat spelen de leden van de organisatie de rol van de bourgeoisie; gehoorzamen is de enige rol die voor de arbeiders is weggelegd.

Bolshevisme vertegenwoordigt een militante machtspolitiek. Exclusief geïnteresseerd in macht als het is, is het niet te onderscheiden van heerschappij in de burgerlijke zin van het woord. Zelfs binnen de eigen organisatie is er geen zelfbeschikking voor de leden. Het leger dient de partij als het grote voorbeeld van organisatie.

Bolshevisme is dictatuur. Werken met brute macht en terroristische maatregelen richt het al zijn functies op de onderdrukking van niet-bolshevistische instituten en

meningen. Haar 'dictatuur van het proletariaat' is de dictatuur van een bureaucratie of een enkel persoon. Bolshevisme is een mechanistische methode. Het ziet de automatische coördinatie, de technisch verzekerde conformiteit en het meest efficiënte totalitarisme als een doelstelling van sociale orde. De centraal 'geplande' economie verwacht bewust technisch-organisatorische problemen met socio-economische vragen.

De sociale structuur van het bolshevisme is in essentie bourgeois. Het maakt geen komaf met de loonslavernij en weigert proletarische zelfbeschikking over de arbeidsproducten. Het blijft hiermee fundamenteel binnen de klassencontext van de bourgeois sociale orde. Het kapitalisme wordt voortgezet.

Bolshevisme is slechts een revolutionair element binnen de context van een bourgeois revolutie. Niet in staat het sovietsysteem te realiseren is het ook niet in staat de structuur van de bourgeois samenleving en diens economie in essentie te veranderen. Het brengt geen socialisme tot stand maar staatskapitalisme.

Bolshevisme is niet een brug die uiteindelijk tot de socialistische samenleving leidt. Zonder het sovietsysteem, zonder de totale en radicale revolutie van mens en dingen kan het niet de meest essentiële van alle socialistische eisen waarmaken: een einde maken aan de kapitalistische menselijke zelfvervreemding. Het vertegenwoordigt de laatste fase van de bourgeois samenleving en niet de eerste stap naar een nieuwe samenleving.

Deze negen punten vertegenwoordigen een onoverbrugbare tegenstelling tussen bolshevisme en socialisme. Ze tonen met alle benodigde duidelijkheid het bourgeois karakter van de bolshevistische beweging aan en haar nauwe banden met het fascisme.

Nationalisme, autoritarisme, centralisme, dictatoriaal

leiderschap, machtspolitiek, heerschappij door terreur, mechanistische dynamiek, onkundigheid om te socialiseren,... al deze essentiële karaktertrekken van het fascisme waren en zijn bestaand binnen het bolshevisme. Fascisme is simpelweg een kopie van het bolshevisme. Om die reden moet de strijd tegen de ene beginnen met de strijd tegen de ander.